

Vtorak, žetvek in soloto
izhaja in velja v Mari-
borski bres pošiljanja na
dom za vsa leta 5 gl. — k.
za pol leta 2 „ 50 „
za četrt leta 1 „ 50 „

Po pošti:

Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta 5 „ — „
za četrt leta 2 „ 50 „

Vredništvo in opravišstvo
je na stolnem trgu (Dom-
plate) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD

Oznaniła:
Za navadno dvestopno-
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiska 1krat,
5 kr., če se tiska 2krat,
4 kr., če se tiska 3krat,
veče pisneke se plaču-
jejo po prostoru.

Za vsak tisek je plača-
tolek (stempel) za 30 k.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 116.

V Mariboru 2. oktobra 1869.

Tečaj II.

Česka zmaga.

Poslednje dve volitvi na Českem ste dokončani, račun sklenen, Čehi so slavno zmagali povsod! To je kratko povedano, a obsega pomenljivo važnost.

Za istino, veličastno in vzvišeno je gledati cel narod, ki se mogočnejšemu sovražniku ne udá, ki se s pogumom na življenje in smrt bori za čast svojo in zlato svobodo! In tak pogled smo imeli na Českem. Česki narod je stal nasproti mogočnemu nasprotniku, nasproti vladi, ki ima v roci vsa orožja moči; stal je skoro sam na bojišči, zapuščen od jalovih politikov sorodnih bratov, zasmehován in nerazumljen celo od onih, ki pravijo, da jim je svoboda vseh narodov sveta. Vlada je razpostavila po vsej črti skrivno in očitno svoje bojovnike; ves njen aparat časopisja, domačega in zunanjega, je vdeležil se borbe proti českemu narodu; njeni „neodvisni“ sodniki so z zapori in strahovitimi kaznimi na denarjih segali po onih narodnjakih, ki so javno izrekli to, kar je narod zdaj s svojimi volitvami potrdil. — Vse tej in drugi sili je česki narod imel nasproti staviti lastno zdravo moč, lastno politično prepričanje, politično zrelost — kakoršne ne nahajamo pri nobenem drugem narodu.

Česki narod velja med slovanskimi narodi za politično najzrelejši. Naš slovenski narod, mnogo manji in morda še v večji nevarnosti svojega obstanka živeč, imel je zanj vselej največ simpatij in jemal si je v zadnjem času na njem izgled svojega delovanja. Vselej smo dogodjaje in gibanja na Českem na tanko in največim interesom opazovali. Vemo, da nam naši nasprotniki, ki so tudi nasprotniki Čehov in vsega Slovanstva, ne bodo pritrčili, ker sploh že Slovanom ne znajo pravični biti: vendar smelo rečemo in izid českih volitev nam to potrjuje: česki narod ni le prvi med slovanskimi, on je med prvimi politično zrelimi narodi v Evropi.

Pogledimo Francoze, „veliki narod.“ Na čelu svobode so stali. Prišla je čeznje vladna sila, volili so vladno, pokopali lastno svobodo z lastnimi volitvami. In Nemci? Molili so vselej vladen vspeh, vspeh moči. V opoziciji so zmagovali le, kader je bila birokracija z njimi vred v opoziciji. Italijani, strastni, v stranke razcepljeni in med seboj gnjilih elementov polni, niso brez lastnih in tujih vlad dosegli ničesa. In kaj bi bili dosegli Magjari brez svoje bogate, mogočne in čistiželjne aristokracije? Itd.

Čehi so zmagali pri volitvah, in kader zmagajo v politiki popolnoma, rekli bodo lahko, da je zmagal česki narod, v pravem pomenu besede.

Slava kličemo Slovenci vrlim Čehom, ker se veselimo njih zmage, ki so nam sorodni bratje; pa veselimo se njih zmage tudi, ker je en del zmage Slovanstva, torej tudi naše. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da Čehom ni zmaga pečena v usta priletela. Česki voditelji in najboljši možje českega naroda niso leta in leta rok križem držali. Niso bili bojazljivi, niso se ozirali na levo in desno, niso oprezovali — kakor včas mi in naši zastopniki. Imeli so en cilj pred očmi in do tega so korakali neustrašeno, niso se dali z ma-

lostimi zadovoljiti, — kakor včas mi in naši zastopniki. Čehi so dokazali svetu in nam, da jih, naj si bodo med seboj te ali one misli, veže in edini ena ideja, ki je v današnjem veku za nje in za nas prva in se glasi: „za narod in domovino!“

Učimo se od Čehov; tako bode zmagala zastava Slave. Naprej!

Slovenski jezik pred celjskimi porotniki!

Zvijanje in iskanje po razlogih, s kterimi bi se mogel slovenski jezik iz c. kr. uradov odgnati, je staro, starejše kakor naša resna borba za jezikovo ravnopravnost. Prijatelji zastarelega nemškega uradovanja so se sicer v tej zadevi kazali malo originalne in njih izgovori so se ponavljali leto za letom, od kraja do kraja. Stereotipne zvijače in pregreški proti postavam pameti, kar se jih je geldé slovenskega uradovanja tekom časa rodilo v uradnih krogih, so znani in slovensko časopisje jih je že čisto krtačilo, v deželnih zborih so bili že več kakor enkrat pobiti. Če mi denes to stvar še enkrat na dan spravljamo, godi se le zato, ker na eni strani borba ne sme prestat, dokler se slovenščini godi krivica, in pa zlasti zato, ker bi želeli, da bi se stari birokratični, edino na jezikovo neznanje so opirajoči šlendrijan — kakor stenice po posteljni opravi v novo stanovanje — ne prenesel v nove, svobodomiselne ustanove. Ena teh novih ustanov so porotne sodnije v tiskovnih zadevah, kterim slišimo c. kr. predsednike in državne pravdnike — enkrat v zvezi narodi — toliko opravičene hvale peti in ktere so vistini svobodni besedi odprle pot v Avstrijo. To ustanovo si želimo čisto, brez starega šlendrijana, po novem kopitu. Ali v Celji vendar še poskušajo s starim kopitom. Ali nesrečno! V pravdi proti kaplanoma Šuču in Kavčiču je stavil njuni zagovornik g. dr. Šurbi prošnjo, naj bi se stavila porotnikom vprašanja v slovenskem jeziku. Sodnija je o tej prošnji sklepala in sklenila, da se vprašanja ne bodo stavila slovenski. Te dni smo zvedeli tudi razloge, s kterimi je g. predsednik pl. Vest pred porotniki opravičeval sodnjiški sklep. Samo v kratkem si jih ogledimo. G. prvosodnik je rekel: „Po postavi mora vsak porotnik znati brati in pisati, torej se mora pri vsakem porotniku toliko omike domnevati (voraussetzen), da popolnoma umé nemški jezik.“ To logiko spravljati z izgledi in doslednostimi ad absurdum, bilo bi predober kup. Opomniti hočemo torej le eno, ki se tiče porotne postave same z ozirom na celjske porotnike.

Lastnost porotnikova po postavi izvira 1. ali iz one omike, ktera se sme pri možu domnevati po dodelani maturi ali izpitu maturi ravnovažnem; ali pa 2. iz posestva, od kterega se plačuje vsaj 20 fl. direktnega davka na leto.

Ako zdaj pogledamo v zapisnik celjskih porotnikov, našli bomo, da je neprimerno večja večina teh zaupnih mož bila poklicana ex titulo davka

Listek.

Narodopisne slike iz življenja našega naroda.

V. Ženitev.

(Konec.)

Dever predstavi in priporoči nevesto svekrvi in „velikemu očetu.“ tako se namreč ženinovemu očetu pravi, ravno kakor nevestini materi: velika mati, kar sem že omenil. Nevesta prijemša ključe in druge stvari od svekrve poklekne z ženinom vred na hišni prag. Svekrva stopi pred njuju. V eni roki ima kupico vina, v drugi pa ročnik (handtuch). Nevesta: Hvaljen bodi bog in Marija mati! — Svekrva: Na veke bodi hvaljen bog in Marija, hčerko! — Nevesta: Mati, kaj imate v tej kupici? — Svekrva: Vino in pšenico. — Nevesta spusti kak kak denar v kupico, pa nadalje praša: Kaj je še v tej kupici? — Svekrva: Sineki in hčerke. — Nevesta da drugi dar v kupico, pa še v tretje praša: Kaj je še v tej kupici? — Svekrva: Vsaka dobra ljubav, čest in sreča, da bi rabila in plodila tebi in vsem tvojim vse žive dni do velike starosti, vse do pozne smrti. — Nevesta da tretji dar v kupico. Svatje zavrisknejo, godci zagodejo. Svekrva predavša kupico z darovi, s kterimi se jej je sneha „prikupila“, svojemu poleg stoječemu možu, prekrži sneho, ovije ročnik okoli obeh na pragu klečečih, ter nju pod vriskanjem in streljanjem svatov v hišo potegne. Ta običaj je posebno po Istriji razširjen. Nazadnje vrže starešina še kolač čez streho.

Sneha gre najpopreje v kuhinjo. Kuharica jej dá od vsake jedi nekaj poskusiti, ona pa vrže kak dar pod ognjišče. Na to se malko na klop vsede, malega dečarca, navadno od žlahte, kterega na svoje krilo vzeme, poljubi in popestuje, in z rutico odaruje. Ta dečarec imenuje se „pokolenček“. Iz kuhinje gre molitvice moleča in za božji blagoslov in dobro srečo proseča v shrambe in v staje, ter tudi tukaj vrže kak mal dar pod jaali.

Pri večerji, ki se zdaj začne, sedé nevestini svatje na gorenjem koncu mize, ravno kakor so na nevestinem domu ženinovi svatje na prvih sedežih sedeli. Tudi tukaj pridejo voglarji pod okno ukat, in sploh se na ženinovem domu pri večerji vse ono ponavlja, kar je na nevestinem domu bivalo.

Ženitvanjski piri se denes navadno v enem dnevu končajo, le pri premožnejših trpe še po dva, po tri dni, le malokdaj tam do petka v jutro, kjer se nazadnje svatom pelinkovec za zajutrak da v pokropčanje pregnanega želonca.

Na Kranjskem dolenskem se ženitev konča z „vodno daritvo“, ki jo je nedavno v „Novicah“ nekdo opisal.

Kedar gre nevesta provokat z ženinom spat, mu mora črevlje sezuti, valjda v znamenje pokornosti. Sezuvša mu črevlje, mora na to paziti, da ona njega preje z roko po zadnjici plajsne, nego on njo, preden v posteljo skoči. Čemu to, tega ne vem.

Sneha kliče svekrvo sploh za mater, svekra pa za očeta.

Gostje so se razšli in ženitev je pri kraju. — Ženin in nevesta sta zakonska, ali kakor njima tudi po nekterih krajih pravijo: „oná dva.“ On, kader o svoji zakonski polovici govori, jo imenuje sploh „moja“, in tudi „moja ta stara“, in ravno tako tudi ona o njem: „moj“ in „moj ta stari.“ Časih on njo tudi za „babo“ ima, in ona njega za „deda“, dasiravno sta še obadva mlada, pa to le bolj v nagajivo-ljubeznjivi smisli. Ni pa vsaka mati žena, in tudi ne vsak oča mož. Pogovor pravi: da mati ni žena, dokler nima hčeri; — in oča ni mož, dokler nima sina. Ta razložek je gotovo malokomu poznan, pa tudi meni je bil dolgo nepoznan. Ta pogovor sem čul na Sotli.

Kader oná dva kamo v opravih gresta, ne gresta drug vstric drugega, nego on gre naprej, ona pa kakih 15—20 stopajev za njim. Od tod pride brz ko ne fraza, ktero imajo tudi Rusi, da ženska gre v „zamoz“, t. j. udaja ali mož se. Tudi kedar mati in odrasčen sin kamo v opravih gresta, gre sin naprej in nekoliko stopajev za njim mati.

Po nekih vaseh zagrebške okolice žene svoje može vičejo, to isto se

k častnemu poslu porotnega sodnika. Z ozirom na postavo in na krajne razmere celjske torej vse domneve in poslednice, ki se ne naslanjajo na ta premislek, v zraku visé in ne odgovarjajo postavi in dejanskim razmeram!

Pa še en „razlog“ smo slišali proti slovenskim vprašanjem. G. Vestova usta so razlagala: „Sicer pa bi oni porotniki, ki nemški ne umejo, na nobeno stran ničesar ne razumeli, ko bi se jim vprašanja stavila tudi v slovenskem jeziku“. Mislimo, da se ne motimo, ako trdimo, da je s tem razlogom celjska sodnija ponovila ono staro očitjanje, da je slovenski jezik, kakor ga pišemo v knjigah in časopisih, slovenskemu občinstvu nerazumljiv. To očitjanje je menda od slovenske strani že temeljito pobito. Torej ga ne bomo več ometali, ampak slediti hočemo enkrat uradnijam na njih polje. Dato non concessio — da sedanji pismeni jezik ni — „landesüblich“ (v deželi navaden in umljiv), kakor smo že brali po mnogih razsodbah štirskih viših in nižih instanc, mora nam vsaka sodnija priznati, da Slovence, ali kakor bi ona rekla „der Windische“, ne laja, ampak da govori nek jezik, ki je „landesüblich“. Tega tudi nobena sodnija ni še tajila, da mora s strankami govoriti in obravnavati v „landesüblich“ jeziku, marveč se vsi uradniki oklicujejo na to, da se znajo v dotiki s slovenskimi ljudmi posluževati ljudskega govora; — samo da častnikarske rusko — hrvaščine ne umejo. Gotovo bi se dala, kakor vsak drug jezik, tudi ta uradna „landesüblich“ slovenščina s temi ali onimi črkami zapisati. Dozdaj nam še to pisave ni prišlo nič pred oči — morebiti, ker navadne obravnave pri cesarskih uradih niso javne, ali se javnost toliko za nje ne meni. Porotna sodnija celjska pa je zbrala mnogo občinstva in kar je storila, razvedelo se je po širokem svetu. Zakaj je neki c. k. sodnija celjska opustila to lepo priliko in ni dala vsemu slovenskemu občinstvu izgleda ali muštra, kakovšen je tisti „landesüblich“ jezik, kterega neki vsi uradniki znajo in kterega edinega ljudstvo razume? Kdo za zlodja je silil c. k. sodnijo staviti vprašanja v onem fiktivnem jeziku, kterega mi pišemo, in kdo jej je branil staviti in zapisati vprašanja v „landesüblich“ slovenščini? Ves slovenski svet, ki hoče delati slovenske vloge, bil bi celjski sodniji hvaležen, ko bi bil zvedel za „landesüblich“ jezik, in sodnija — varovateljica pravice — bi bila častno dokazala, da zna Slovence m. t. j. deželni prebivalcem pravična biti!

Vesnilo nas bo, ako bomo mogli pri prihodnji porotni sodbi konstatirati, da če se tudi ne bi ni ustreglo „prenašanjem tirjavam nekaterih „ultrasov“ in njih jezični mešanici“, se je vsaj ustreglo slovenskemu ljudstvu, katero svoj jezik ljubi, kakoršnega že tudi ima.

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor štajerski.

(Deveta seja 29. sept.) Poslanec Herman naznani, da bode deželni odbor interpeliral zaradi novo ustanovljene realne gimnazije v Ptuiju, kamor so se imenovali samo učitelji, ki so slovenščine čisto nezmožni. Kako brezobzirno je v tej zadevi postopal deželni odbor, kaže imenovanje prof. Fichtne, ki je iz Celja znan kot strahovit nemškutar in političen razgrajatelj — njegove pedagoške zmožnosti nam do zdaj še niso prišle ob znanja. — Poslanec Seidel zapriseže in g. Brandstetter podpira svoj predlog, naj ima vsak poslanec med zborovanjem po pet goldinarjev plače na dan. Dozdaj poslanci, ki v Gradcu stanujejo nimajo plače. Brandstetter je govoril, da je govoril, kajti sama „Tgp.“ piše, da Br. ni vedel z razlogi podpreti svojega nasveta. — Skoraj se nam zdi, kakor da bi se hotel Br. sam v Gradec preseliti, ker v Mariboru od dne do dne postaja nemogočnejši. — Stremayr poroča v imenu

najde tudi po nekaj krajih Istre, in morebiti tudi še po drugod, za kar pa jaz ne vem.

Ona je luna, on je solnce, ona je megla, on je veter, ona je naklo, on je kladvo, ona je solza, on je oko, z eno besedo nerazdruživa sta. Zakonska razpitanja, ali kakor Murko pravi, da bi šla žena „v pot“ od svojega moža ter se od njega ločila, to so redke prikazni v našem narodu. Nerazdružljivost, nerazpitanost zakonske zveze se visoko v časih drži. — Ravno tako redka, ali še redkejša je v našem narodu zakonska nezvestoba, preštevstvo ali kakor Küzmič pravi „praznuvanje.“ Med sto zakonskimi pari jih je morebiti komaj deset, ki pravi pomen teh besed razumejo! — Če pri nas ženska glava poltno greši, greši kot deklica, zapeljana po fantu, skor nikoli pa kot poročena žena. Narobe je v tem pogledu na Hrvaškem, kjer narod v famijlskih zadrugah živi. Deklica zvesto in varno čuva svojo deviško čistoto, in statistično potrjena prikazen je, da je tam najmanj nezakonskih porodov, kjer ljudstvo v zadrugah živi. Če je pa deklica enkrat „snašica“ postala, potem je druga —. Bojé se, ka ne bi pohujšanja delal, pustim to v stran.

Kedar eden ali drugi oudovi, je sploh navada, da preživeči vsaj eno leto za vmrlim tuguje in udovuje; kdor se pred tem časom ženi, o tem pravi svet: ženo v jamo, z drugo na slamo! ter mu to za zlo vzeme.

K koncu vsem zakonskim ta-le svet: varujte se prvega krega, prve svaje, prve nesloge, prvega kuhanja; dokler se bodele temu ogibali, bo zakon srečen, kakor litro je pa prvi greh storjen, jih pa cel legion za njim pride. Skušenjaki sicer dé, da imajo ženske take nрави, ki ne dade možu preje mira, preden se tako ne raztogoti nad njimi, da jih s palico po plečih naplajsa; kajti od moža, kterega ljube, tepnim biti, je za nje neko posebno, se ve da srbljivo poželjenje. Volenti non fit injuria! In ti skušenjaki pravijo nadalje, da naplajšana žena po eksekuciji moža še enkrat bolj ljubi, nego ga je popreje nenapljajšana ljubila. Če je to res, potem je ta prikazen za psihologa gotovo zanimiva in pikantna.

V Zagrebu.

—p.

finančnega odbora o deželnem računu. Dovolj se 5250 gld. za odgojence v vojaških učilnicah, a sklene, naj bi v prihodnje ti doneski sploh nehali. Dovolj se tudi podpora učencem na realki in ubogim učiteljem po deželi. Dr. Schmidt tirja 300 gl. za narodoslovsko društvo, menda zato, da bi mogel zopet g. Schmidt iti kam v tuje dežele študirat, kako se ribe plodijo in morske gobe množé. Nasvet se izroči finančnemu odseku. Nekemu tehničnemu profesorju se potem plača povekša, in dovoli 2500 gl. (500 gl. več kakor lani) za knjižnico na Ivanišči; za Ivanišče sploh 81.939 gl. Potrdé se še nekateri drugi nasveti finančnega odseka in h koncu se deželnemu odboru prepusti smešna prošnja nekterih „štirskih“, literatov, naj bi se njih izdelki igrali na deželnem kazališči. Kakšni morajo biti ti literati in njih duševni otroci (menda bi ne škodovalo, ko bi se nam primerila tiskarska pomota otrobi), kaže dovolj že prošnja sama na sebi. — Prihodnja seja v saboto.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 29. septembra. [Izv. dop.] (Druga porotna sodba proti g. Aleševcu, kot vredniku „Triglava“.) Včeraj se je vršila druga obravnava pred porotniki zoper g. Aleševca, vrednika „Triglava“ zaradi pregreška žaljenja časti c. k. vojske po §. 491 in 493. Prvosodnik sodnije je bil g. Luschin, prisednika gg. svetovalca Kozjek in Perko, državni pravdnik in tožnik g. Lehman, zagovornik obtoženca g. dr. Razlag. Porotniki so bili: gg. Jožef Gregorič, Trdina, Ahčin Gašpar, Kastnar, Streker, Perles Franc, Perdan, Remšak, markí Gozani, Holcer, Tambornino, Koren.

Obravnava se je začela ob 9. uri in končala po prenehanji in odloženji na 4. uro popoldne, ob 1/4 7 uri zvečer.

Kakor po navadi je nagovoril prvosodnik sodnije porotnike in jim razložil važnost njihove naloge, na kar so potem prisegli. Dalje je opominjal prvosodnik občinstvo, da se ima mirno zadržati in nikakor ne izrazovati zadovoljnosti ali nezadovoljnosti. Obravnava je bila, ker je „Triglav“ nemški list, nemška. Pismena obtožba, ki se je brala, toži g. Aleševca, kot odgovornega vrednika, da je v štev. 42. t. l. v članku „Wieder eine Turnfahrt“ (zopet turnarski izlet), v katerem se govori o izletu nemških turnarjev na Janče posebno v Ljubljani pred kasino, žalil čast c. k. vojske ali armade, češ da jej je manjkalo hrabrosti pri kraljevem Gradcu. Pred kasino so namreč dne 23. maja zvečer, — kakor bo čitateljem še v spominu — nekateri oficirji napadli z golimi sabljami dva vinjena kmečka fanta, ki sta s zastavo slovenski pevajoča mimo prišla. Enega teh, Hrastar po imenu, so hudo razsekali, da se je moral odpeljati v bolnišnico. „Triglav“, govorec o tej stvari, pisal je v omenjeni številki: „Ueberhaupt entwickelten die officiere der hiesigen garnison bei der ganzen affaire eine bravour, die man bei dem andenkén an Königgrätz nicht erwarten sollte“ (to se pravi: sploh so pokazali oficirji tukajšnje posadke pri celej tej homatiji tako bravuro (predrznost), kakor bi je ne bilo pričakovati pri spominu na kraljevi Gradcu.) Posebno v teh besedah vidi državno pravdníštvo žaljenje časti c. k. vojske, po §. 491 in 493, kajti pripisuje se v zasramovalnih izrazih c. k. vojski zaničljiva lastnost, da jej je manjkalo poguma. Akoravno je „Triglav“ te besede preklical po nagibu g. majorja Maierja, gledé na oficirje tukajšnje posadke, vidi vendar državno pravdníštvo v prej omenjenih besedah žaljenje vse c. k. vojske, in je tedaj po dovoljenji vojnega ministerstva tožilo službeno samo od sebe, brez privatnega nagiba.

Prvosodnik potem prebere ves obtožen članek in prične izpraševanje zatoženca.

Jakob Alešovec, 27 let star, neoženjen, pisatelj, je izvršil na ljubljanski gimnaziji 6. razred in potem privatno študiral naprej, ter učil kot odgovritelj. Zdaj je pisatelj.

Prvosodnik vpraša, kako je prišel članek v tiskarno in kdo ga je pisal?

Zatoženec: Članek nisem pisal sam. Dobil sem ga doma na svoji mizi. Pogledal sem samo napis, in ker mi je bil rokopis znan kot zanesljiv, in se mi je mudilo spisati še prvi članek lista, oddal sem ta rokopis tiskarskemu fantu, ko je prišel, kakor po navadi, po rokopise. Imena ne vem zdaj več, pa bi ga tako tudi ne povedal, ker je to navada pri vredništvi, da se ne izdajajo imena sodelavcev. Odgovornost prevzamem na-se. Rokopis sem sežgal, kakor po navadi.

Prvosodnik meni, da bi bilo bolj varno rokopise hraniti (! — Aj — aj! Pis.), vpraša, kdaj je bral zatoženec članek in kako je s korekturo lista.

Zatoženec: Zvedel sem drugi dan zjutraj po pismu prijatelja, da me major Maier išče in da je že dva gospoda ustavil na cesti misle, da sta pri vredništvi „Triglava“. Svarili so me tudi prijatelji pred oficirji, ki menda nekaj nameravajo proti meni. Poslal sem tedaj po list v administracijo in takrat še le sem bral omenjeni članek. Korekturo berem sam, toda zadajo stran, posebno, če se pozno izstavi, pustim stavcu, ki je zanesljiv in korekturo tudi sam oskrbi. List ima naročnikov okoli 450.

Prvosodnik opominja zatoženca, da ima postavno dolžnost paziti na to, kaj pride v list.

Zatoženec omeni, da se je popravek, kakor ga je želel major Maier, vzel v prihodnji list, in s tem je mislil, da je stvar končana, ker je major izrekel, da hoče odstopiti od tožbe, če se popravek natisne.

Priča g. Blaznik ne ve ničesa povedati, ker nima časa pečati se z rokopisi, ali jih celo prebirati! Pri njem se tiskajo trije časopisi, tedaj ima že samo s temi dosti opravka, ne gledé na druge svoje posle.

Potem se prebere več dotičnih uradnih spisov, med temi tudi dovoljenje c. k. vojnega ministerstva k tožbi.

Državni pravdnik Lehman prične na to svojo ustmeno zatožbo in govori z veliko gorečnostjo, včasih skoraj s strastnim glasom blizu tako:

Zoper ta članek tožiti je moralo državno pravdnništvo službeno iz lastnega nagiba, da brani čast in poštenje c. k. vojske, kateri se očitajo tukaj neopravičene reči. Kmalu se bodo pred sodnijo razjasnile žalostne dogodbe 23. maja in pokazalo se bo, kako je bila ta stvar prav za prav. Objektivno bodo g. porotniki gotovo našli v tem članku žaljenje časti c. k. vojske po §. 491 in 493. Nesreča, ki je zadela avstrijsko vojsko, pripisuje se, tako rekoč, oficirjem. Tukaj so bili hrabri proti neoboroženim, — hoče reči pisatelj članka — tam pa niso pokazali posebnega poguma. To je vendar zasramovanje vse vojske? V bombastičnih besedah potem povdarja g. državni pravdnik, kako mora razsrditi vsacega domoljuba tako obrekovanje vojske, ki ima v sebi vse narode, ki žrtuje kri in življenje za dom in za cesarja! Tem bolj je tedaj kazni vredno tako žaljenje, ker ne meri samo na eno osebo, temveč na celoto. In kaj je bil vzrok? Kukur, nesramen pretep! (Eine erbärmliche, niederträchtige Prügelei!) Ali bi se ne dale te besede deloma obračati tudi na znane dogodbe pred kazino? — Pis.) Poglejmo nazaj v zgodovino, vedno neoskrunjena je čast in hrabrost naše vojske, in pripoznata celo od zmagovalnega sovražnika. Preverjen sem tedaj, da so g. porotniki popolnoma prepričani, da je v tem članku kazni vredno žaljenje c. k. vojske.

Kar se tiče subjektivne krivde, ali osebe vrednikove, je on sicer rekel tu, da članka pred natisom ni bral. Jaz tega nikakor ne morem verjeti, list ni velik in ne daje toliko dela, posebno pa je bilo tačas vse razdraženo, zaradi česar ne verujem, da bi vrednik članka ne bil bral. Vi g. porotniki, bodete razsodili, ali je to opravičevanje vrednika verjetno ali ne. Jaz ostajam pri obtožbi tudi gledé na osebno krivdo zatoženca.

Zatoženec omeni še enkrat, da članka ni bral.

Dr. Razlag prične potem zagovarjati: Treba je to stvar pregledati iz psihološkega (dušnoslovnega) stališča. Žalostne dogodbe so bile po tem, da so vznemirjale, in posebno zaradi tega, ker so si stranke nasprotne. Beseda, v takej razburjenosti izrečena ali pisana, ne sme se soditi tako, kakor bi bila izrečena s hladno krvjo. Oficirji pred kazino, ne umeči našega jezika, bili so po družih nabujskani na vinjena kmečka fanta, kar se se ve da mora grajati. Razdraženost je bila velika, tedaj se ni čuditi, če je rabil "Triglav" bolj ostre besede. S tem pa, da je govoril o "bravuri" ni očital vojski pomanjkanja hrabrosti, ktere jej nikdo od nas ne odreka. "Bravura" je že posebna stopnja predrzne hrabrosti, h kateri pa ni zavezan tudi najpogumnejši vojak, ne sme se torej zamenjevati s hrabrostjo. V tem tedaj, da se vojaku očita pomanjkanje "bravure", ni nič žaljivega. V subjektivnem oziru ni državni pravdnik čisto nič dokazal in izrekel le svojo mnenje. Če se je on oziral na to, da je list majhen in kazal na dunajske liste, je treba le omeniti, da je pri veličih dunajskih listih po več in dobro plačanih vrednikov, ki se pečajo edino le z listom, kar pri "Triglavu" ni. Tudi zanemarjenja potrebne pozornosti ne najdem, ker članek, kakor sem rekel, ni razžaljiv. Pričakujem tedaj za trdno, da porotniki spoznajo zatoženca nekrivega.

Državni pravdnik ugovarja in povdarja še enkrat nesramnost zasmevanja (niederträchtigkeit des hohnes), tudi gledé na osebnost ostane pri svojem mnenji, akoravno ga ni mogel dokazati.

Tudi zagovornik ugovarja še enkrat, in potem se seja preloži na popoldan.

Ob 4. uri se je začela zopet z nagovorom g. prvosednika Lušina. Kakor v prvi pravdi, govoril je tudi v tej na srce porotnikom in jim razkladal na široko porotno postavbo, ter do dobrega ponovil še enkrat vso obtožbo. Po predsednikovem govoru, zopet skoraj poldrugo uro trajajočim, predložila je sodnija porotnikom ta-le vprašanja, ktera podajam v skrajšani obliki:

1. Ali je zatoženec kriv, da je v članku "Wieder eine Turnerfahrt" z besedami "überhaupt entwickelten die Offiziere" itd. (glej spredaj v zaščitbi) c. k. vojski, posebno pa c. k. severni vojski, ki je bila v bitvi pri kraljevem Gradcu, očital pomanjkanje hrabrosti, tedaj dolžil to vojsko zaničljive lastnosti?

2. Ali je zatoženec kriv, da je na gori omenjeni način razpostavil c. k. vojsko javnemu zasramovanju?

Za primerljaj, da se ne potrdita ta dva vprašanja:

3. Ali je članek, gori v 1. vprašanji naveden, sposoben, da bi dolžil c. k. vojske, posebno pa c. k. severno vojsko, ki je bila v bitvi pri kraljevem Gradcu, zaničljivih lastnosti, ali jo razpoztavljal javnemu zasramovanju?

4. Ali je zatoženec kriv, da je prezrl postavbo pozornost pri natisu tega članka?

Po posvetovanji, čez eno uro trajajočem naznanil je viši porotnik Kastner to le razsodbo porotnikov: Odgovor na 1. vprašanje: Ne, ni kriv, z 10 zoper 2 glasova. Na 2. vprašanje: Ne, ni kriv, z 10 zoper 2 glasova. Na 3. vprašanje: Ne, z 5 zoper 7 glasov. (Opomnimo še enkrat, da je za obsodbo treba najmanj dve tretjini glasov.)

Občinstvo je pozdravilo to razsodbo z dobro in živio-klici, in sodnija je spoznala zatoženca nedolžnega, ter ga odvezala od vseh sodniških stroškov.

Upati hočemo, da ne bomo tako kmalu zopet imeli priložnosti takej obravnavi, ter da bode tudi slavnim državnim pravdništvom prava resnična svoboda tiska po storjenih skušnjah se malo bolj priljubila! Zastareli absolutistični kazenski paragrafi se nič kaj ne vjemajo več s svobodnim dahom našega časa, očiten dokaz temu so porotne obravnave v Gradcu, v Pragi, v Celju in zdaj tudi pri nas v Ljubljani.

Iz Ptuja, 30. septembra. [Izv. dop.] ("Poljudno veroučje" pa sklep Matičnega odbora v 15. seji). Prava omika osvobaja, blaži, ponuja roko slogi, jedini ljudi, kateri še v mraku tavajoči bili so raznih mnenij, nesložni, vsaj v razpri. Kedar mi Slovenci razumniki doženemo na jasno in vedro teme omikanega ozračja, bomo vsi ene misli, ene volje, enega prepričanja v pglavitih stvarih; dosle še nas gostoma ovirajo temne oblasti, izpametne pristranosti, valeče se iz smrdljivega gnezda kvarne nevednosti, ne nedostatka

občnega razgleda častnih pridelkov, ktere sta um in vednost dosle stvarila, izlasi po skrbnem prebodu prirodnih skrivnosti. Prirodne vede razkrivajo vsemodrčnega stvarstva božanska čudesa, večne in nespremenljive zakone, katerim vrednik je prau; prirodne vede učijo najlepše in najvrednejše čislati vserravnatelja vseh vidnih in nevidnih svetov. Kdor dnes samo košček naukov goji, drugih pa ne kliče na pozorišče svojega duha, ali od pozvanih sloba jemlje ter zrjavelosti zročuje, mora se jako pomilovati, in ni dostojen voditelj in učitelj ljudstvu, nego motnik in kalnik, nazadnjak, mračno oko in oviratelj umno-nravnemu razvoju, in takega brdja obilno zmagamo, zaradi česar drni in zdihuje dosti naroda v črni noči mnogobrojnih predsodkov in praznoverja, ne more više, ne more napreju. Modro toraj dela Mohorovo društvo počenše poleg pobožnih spisov deliti prostemu seljaku tudi druge koristne knjige. Matičina pravila velevalo v prvi točki, ka je Matici namen slovenskemu narodu pripomoči do prave omike s tem, da na svetlo daja primerne knjige v slovenskem jeziku, ali vsaj podpira izdavanje. Stvarja je in v obliko devaje te besede gotovo ni imela Matica kana ni volje, da spravlja na beli dan bogoslovske knjige, kar ide oskrbovati vladistvom ter pogledati za stroške; naše ljudstvo je dovoljno pravičeno prostonarodnimi spisovi, vsaj obsipano, za to so se trudili pokojni Slomšek, in to lepo nalogo častno ia marljivo vrši odlični Mohorov zavod; katekizmov štejem na kope, modro urejenih pa nič. V 15. odborovi seji Maticе slovenske sklenolo se je z 10 proti 5 glasom na svetlo spraviti "poljudno veroučje", ali ako se komu rači rabiti slovniško neprijazen "verna"; jaz sem gojil zanesljivo upazen, ka veleučeni odbor brez dolgega razpravljanja prepusti rokopis Mohorovi družbi na izdavanje, kakor je učinil s Fabiolo, in vsemu razgovoru bode konec, toda večini pričujočih odbornikov je inai ugajalo. Zdi se mi, ka odbor učinil ni omenjeni skončatek ni zadosti pazljivo in pozorno presodil Matičinega občinstva, med katerim je skoro samo razumnništvo, a kroto malo kmetov, in ti so gotovo toliko olikani, vsaj omikani, ka že globše vidijo očiščenimi nazori, ki se toraj lahko brez omotice in omamice sprehajajo nad poljudnostjo. Ta knjiga bi se spodobila za niže plasti našega naroda, kateri je malo v roke dobi, ako jo Matica izda, in za učitelje kot sovgajalce rahle mladine; možaku ostrejšje brodečemu ne zadovoli; takisto malo pomore na povzdigo in ohranitev npravnosti matičarjev, kar je delo npravja. Bili kanila seljaštvu biti hišna knjiga, ravno zato ide v področje Mohorove družbe, sicer pa je hišnica že minovšega stoletja imela drugo lice, v nji namreč se nahaja razve krščanskega nauka mnogo koristnega za gospodarstvo in duševni razvoj, pogleg "hišno knjižico" v Zagrebu 1783; a denes bi treba bilo taki knjižici, ktere težko pogrešamo, povse drugo lice dati, in za njo bi naj razpisalo Mohorsko društvo dostojno darilo. Ondi je rečeno, ka so vsi Slovenci katoličani, za koga pa je že tretje izdanje protestanskega slovenskega sv. pisma nove zaveze pod naslovom: "Novi zákon" z grškoga na stári slovenski jezik obrnjeni po Küzmič Števani. V Kösegi 1848. Komu so namenjene "Pesmene knjige" spravljene evangeličanskim gmajnam, v veliki osmini 505 strani itd? za koga so molivnice in protestanske učilnice v Pucincih, Bodoncih, Petrovcih, Križevcih in Hodoši? Resnično sočih zgodeb in prikazni ne moremo in ne smemo nekat. Ka Matica ni akademija, vemo, kerinai ne bi bila Matica, ker pa mi nimamo modrišča v smislu novejšega ustrojstva, tedaj mora Matica kolikor toliko nameščati modrišče ter negovati znanosti, a Mohorova družba spisivati in širiti poljudne knjige, in ravno zato ni to Matičina dolžnost. Matici je odprto nezmerno široko polje, skoro sam goli prelog, kterege se mora živo lotiti. Nujno potrebujemo zgodovino slovanskega naroda, svetovno zgodovino sestavljeno primerno sedanjemu stanju jeni preiskav, modrstvenih del, zemljepisja v vednostni obliki, prirodnih ved spisov v raznih strokah itd. Najkrepši razlog zoper odborov sklep pa je, ka je "prostonarodno veroučje" na svetlo dano ze 1851. leta po Vilhelmu Švelcu v hrvaščini lahko umljivi za seljaka na podlogi Jirsikove "popularne dogmatike". Ako je ta knjiga lahko razumljiva prostemu seljaku, kolikor več omikanemu matičarju; komur pa se hrvaščina še zadeva, uči se je toj priliko in porodi ti dvojni dobiček. Pokaj delati Matici nepotrebne potroške? Če je nekoliko gospodekov popustilo Matico, ker še ni izdala veroučja, ne bodi nam to merilo ali povod k temu početju; kdor ovaja toliko slabstvo in medluštvo v pomaganji naših slovstvenih zavodov, popij ga mori, podoben je negodni in kilavi deci, ki se pri najmenši neugodnosti skuja in nos pobesi. Hvala Bogu, ka je nimamo mnogo, naj odpade kot suhljad z zelenega drevesa, ktera ni za drugo, nego da se skuri. Tudi nam ni znano, ka bi druge Maticе na svetlo rivala poljudna veroučja. — Menda ne bi grešil odro, ako bi prijemši rokopis naravnoč ga zročil in poklonil Mohorovemu društvu; pokih dob pa je mnogo matičarjev, izlasi dukovnikov mohorjanov, postreže se i jihovemu zahtevu. Matica pa pozorno skrbi za znanstvene rokopise.

Iz Gorice. [Izv. dop.] Naš deželni zbor je bil doslej eden najbolj tihih, ker spala je pri nas narodna stvar in kar se je budio, delalo se je le s pravilom, ki ni za čase železnice in telegrafov več za rabo: počasno se dalje pride. Pa prišel je prigon od spodaj. Tabori in čitalnice so mnogo storili. Naši narodni poslanci morajo tem narodovim željam besede in javnega izraza poiskati. In ker so med njimi tudi odločni možje in virli Slovenci, bode se letos zgodilo. Vprašanje zedinjenja Slovencev bode tudi pri nas prišlo na dnevni red. Kolo se bode zavrtilo in po naravnem zakonu bode moralo iti — naprej! Bilo bi morda, iz raznih ozirov, napačno od mene, ko bi že dones hotel ugibati ali celo prezgodaj izdati, kar sem čul v našem narodnem taboru, kako upamo, da bode stvar iztekla se bolje, nego morda menijo naši bratje Slovenci drugod. Objavil pa vam bom vse takoj potem, ko se bode dejansko pokazalo.

Veliko upanje stavimo na naše slovensko politično društvo "Soča", kteremu so na čelu prvi možje našega zaupanja. Upamo namreč, da bo to društvo svojo politično delavnost raztegnilo čez vse okraje, kjer v Goriskem Slovenci prebivajo. Tako menimo bode nasledek tega gibanja ta važen, da bode precej po prvih volitvah naš deželni zbor vso drugo obliko dobil, t. j.

tako kakor je naravno opravičena. Slovenci moramo večino dobiti, ker nam gre. —

Iz Unca, 27. septembra. [Izv. dop.] J. Sinoči ob polu 8. uri je nastal v vasi Rakek strašen ogenj, ki je, gnan od silne sape, v malih minutah pokončal 16 gospodarjem vsa pohištva. Le s pomočjo hitro dospelih brizgalnic je bilo mogoče požar ustaviti in sosedna poslopja oteži; vendar znaša število pogorelih poslopij 44. Očitna hvala gre tedaj Cerkljanom, Unčanom in opravištvu Postojnske kolnice, ki so zapazivši ogenj, prihiteži z brizgalnicami v pomoč. Škoda je tem večja, ker so ljudje že vse svoje pri-delke pospravili v shrambe in poslopja, od katerih jim ni drugega ostalo, ko okajeno, razkopano zidovje in kup pepela. Očitne graje je pa vrédno v tej nesreči védenje planinskega starešinstva, katero ni ene svojih dveh brizgalnic poslalo, dasiravno je gorelo skoraj pri sosedu. Izvzemši župana, kterega ni bilo doma, imeli so občinski svetovalci dolžnost, priteči nesrečnim v pomoč ali poslati vsaj brizgalnice tje. Če bi bili Blažon i. dr. pri tacihi rečeh tako iskreni, kakor so za nemškutarijo in druge v njih področje nikakor ne spajajoče zadeve, zaslužili bi gotovo očitno hvalo.

Politični razgled.

Na Českem in Moravskem so stopili nemški poslanci v „deželni zbor“ skup. Česki poslanci zopet v zbornico niso prišli in jih ne bo. Najbrž pa bodo zopet izročili deklaracijo. Dunajskim listom se tudi telegrafuje, da so vsled Riegrovega nasveta sklenili do cesarja poslati posebno adresno, v kateri bodo naravnost od prestola zahtevali izpolnenje želj českega naroda. — Nemški časopisi so vsi srditi na one česke jude, ki niso glasovali proti českomu narodu in tako zakrivilili, da je vlada propala pri volitvi na najvažnejem kraju, v Starem mestu in Smihovem.

V gališkem deželnem zboru je nasvet Groholskega obveljal, naj se vladi izroči prošnja lvovskega mesta, vsled ktere bi se volitve v Lvovu odložile do tedaj, kader bodo mogoče po novo skleneni postavi.

Na hrvaškem zboru je Živković interpeliral bana, ali kaj ve o odpravi vojaške granice.

Ma g j a r s k i časopisi obeh strank začenjajo svetavati avstrijski vladar, da česke in sploh federalistične opozicije v Cislajtani ne sme prezirati, temuče se pogoditi z njo. Za tega del veliko sovraštvo do Magjarov v nemškem taborji. —

V bavarski zbornici poslancev ne morejo nič voliti in nič sklepati. Obe stranki sti namreč čisto enako močni: liberalci imajo 72 in klerikalci 72 udov. Ker se ena stranka drugi ne uda, absolutne večine ni mogoče dobiti. Vlada bo morala najbrž zbor razpustiti.

Na Francoskem je zdaj najvažnejše vprašanje, kedaj se snide postavodajalni zbor kateri bi imel že skupaj biti, pa se ga vlada boji sklicati. Celo vladni listi svetujejo, da se mora sklicati v drugi polovici oktobra. Ker bode 116 poslancev zahtevalo liberalnejih poprav v ustavi, in bode radikalna opozicija proti vsemu cesarjevanju: je ministerstvo in Napoleon sam v zadregi, zato se sklicanje zbornice odrija.

Špansko ministerstvo in regent Serano sta enili misli, kortezom ponujati vojvoda iz Genuve za španskega kralja. Voljen je baje odbor 15 poslancev, ki so potrebna dela za kraljevo ponujanje prevzeli. Med tem pa se pripoveduje o republikanskih krdelih, ki se orožujejo v Andaluziji in v Madridu. Prihodnost prinese v Španiji krvavo domačo vojsko, ako vlada ne bode ravnala bolj državniško kot zdaj, ko svoboščine, kar jih je dala, sama nazaj jemlje.

Razne stvari.

* (Zakaj tirja dr. Giskra v kranjskem deželnem zboru nemščino.) Giskrovo pismo na pl. Konrada se glasi po ljubljanskih časnikih: „Sicer je prepuščeno deželnemu odboru, da odločuje, v katerih deželnih jezikih se obravnava in podava tvarina za obravnavanje; vendar je dež. zbor pri tem vezan na §. 19. drž. osnovnih postav in je na dalje paziti tudi na okoliščino, da se morajo na Kranjskem sklepati deželne postavne v nemškem jeziku, ker je nemški tekst avtentični. — Stenografična poročila, ki morajo dajati popolno podobo obravnavanja (§. 15. opravilnika), se ravna jo ravno zato po obravnavanju samem in se smejo torej „promiscue“ (pomešano) pisati v tem ali onem deželnem jeziku. Drugače pak je s zapisniki sej (§. 12. opravilnika.) Ti so postavodejnim činom deželnega zbora podlaga in spričujejo, ali se je zadostovalo ustavnim pogojem veljavnega sklepanja v deželnem zboru; tudi so vsled deželnega reda odločeni, da se predlože Njegovemu veličastvu. Vsled tega in ker je nemški tekst postav zdaj edino avtentični in bo ostal avtentičen tudi pri dvojezičnih postavah, mora vlada stanovitno tirjati, da se ti zapisniki po vsem zadržaji pišejo tudi nemški, kar pa ne izključuje, da ne bi se poleg tega pisali tudi slovenski. Temu pa je še pristaviti, da — ko bi se zapisnik sej pisal v dveh jezikih — bi se moralo vse, kar se mora po §. 12. opravilnika vzeti v zapisnik, dosledno tudi v deželnem zboru v obojem jeziku izraziti, in na dalje, da bi se moral zapisnik v prihodnji seji v obeh jezikih prebrati in potrditi.“ — Tako Giskra, čegar tirjatev je tako nedosledna, protiustavna, nelogična ter opravila zakasnujoča, ka niti ne trenotek ne dvomino, da bi se jej slovenski poslanci mogli kedaj podati. Z lahko vestjo prepustimo poslancem, da v tej zadevi varujejo čast slovenskega jezika. To pa moramo že zdaj omenjati, da sedanje ministerstvo — kakor povsod — tako tudi tukaj čisto protikonstitucionalno in stvari upleta cesarjevo osebo, in sicer tako podtika, kakor da bi se cesar branil

slovenskega jezika in mu zapiral duri cesarskega dvora. Tako podtikanje se nam — da ne rečemo več — zdi vsakako neopravičeno. Cesar Franc Jožef je dozdej še vselej rad poslušal slovenske glasove in znano je nekoliko pričn, ko je tudi sam slovenski govoril. Če se ministri z enakim spoštovanjem do našega jezika ne morejo ponašati, naj bi ga vsaj gledé cesarja ne tajili, ali ne delali, kakor da bi pri cesarju tega spoštovanja ne bilo iskati. —

* (Hranilnica kranjska) je v občem zboru sklenila, v spomin 50letnega obstoja svojega prihodnje leto iz svojega premoženja zidati veliko novo poslopje za realno šolo in je v ta namen odločila 100.000 do 120.000 gold. Hiša ostane sicer lastnina hranilnici, ali prepusti jo hoče deželi in mestu za šolsko rabo brez plačila. Res velike hvale vreden sklep!

* (Komentar k Waserjevemu govoru.) Iz Laškega trga se nam piše: „Šest jih pade, kjer porine“, poje Koseski. Gotovo takrat ni mislil, da so slovenski korenjaki še zdaj taki, kakor so nekaj bili. Pri otvorenji čitavnice v laškem trgu podkupili so nekteri nesramni nemškutarji hlapce in obrtnijskih pomagačev, da bi napravili kak škandal. Zbralo se je kacihi 18—20, oboroženih s poleni in drugim omikanim orodjem nemške kulture. V pivarni pri Z. so se zbirali. Tje pridejo tudi trije Žavčanje; ko odidejo, planejo za njim gori omenjeni možaki, ropotajo z orožjem, ter jim žugajo, da **bodo denes spodili vse Slovence.** Žavčanje se vstavijo in vprašajo, kaj da čejo ti razsajači. Nek možicelj s cilindrom na glavi, skoči naprej in maha po njih. Pa zdaj se je tem sirovim postopačem štrana zmedla. Ko so Žavčanje videli, da so prav po roparsko napadeni, se branijo s silo protisili in ni preteklo pet minut, že so ali obležali ali ubežali napadniki. Nekteri so neki sprejeli malo prasko. Ker so pri besedi nazoči bili trije slovenski zdravoslovci, so iz milosti se podali k odgnanim, gledat in pomagat, ko bi trebalo. Trije žavski Slovenci in 20 nemškutarjev! — Nemški prigovor pravi, da veliki dogodjaji mečejo senco predse. Ta škandal v laškem trgu je prava senca k zadnjemu **Waserjevemu** govoru, kjer našim nasprotnikom tako brez vseh ovinkov priporoča, naj Slovence prepodé. G. Waser mora veselje imeti s temi razbojniki. Mi gospoda za take zaveznike nikakor ne zavidamo! Samo prosimo, naj se potem ne išče v našem taboru ščuvajev, ako se bo narodno vprašanje jelo reševati z oboroženo roko, ako bo misel ravnopravnosti tirjala krvi in življenja.

Telegram „Slov. Narodu.“

Gradec 1. okt.

Prošnje za zedinjeno Slovenijo so deželnemu zboru poslale občine: Hardek, Višnjeva, Tolsti vrh, Sv. Martin, Socpach, Sv. Lorenec, Krčevina, Zavrč, Trnovci, Turški vrh, Gorénjski vrh, Sv. Andrej.*)

*) Občine, ki vedo ceniti vrednost zedinjene Slovenije za narodov duševni in materialni napredek, naj bi po vsem Slovenskem pošiljale enake prošnje deželnemu zboru v Gradec, ki se bo tako najbolje prepričal, da stoji slov. narod za našimi vrlimi poslanci. Na noge torej, slovenske občine! Vredn.

Popravek. V sostavek: „Kratek življenjepi in pa dela slovstvena Antona Janežiča“ se je nekoliko motljivih in jako neljubih tiskarskih pogreškov vlezlo. Koj bi v vvodu mora stati: „Vsestransko“ a ne „Brezstransko.“ Dalje: „Narodil se je Anton Janežič 19. decembra 1828“ a ne 1825; „pri Sv. Jakobu v Rožu“ a ne v Ložu. Dalje: „Robidom“ a ne: Kobidom. Dalje: „nove realke“ a ne „naše realke.“ Dalje: „v Janežičevi odsočnosti“ a ne: „v Janežičevi odhodnosti.“ Dalje: „Oliban“ a ne: „Aliban.“ „Raič“ a ne „Račič.“ Dalje: „Zornica“ a ne: „Zarnica.“

Einladung zur Pränumeration

auf die

in Wien erscheinende politische Wochenschrift:

„Der Osten,“

(II. Jahrgang),

Herausgegeben von H. Bresnitz.

Das Program des „Osten“ ist eine entschieden autonomistische Constituirung Oesterreichs auf der Basis des gleichen Rechtes für alle Völker und Confessionen. „Der Osten“ widmet dem ganzen europäischen Oriente die grösste Aufmerksamkeit, und ist daher unentbehrlich für Jeden, der sich über die politischen, volkswirtschaftlichen und cultur-historischen Verhältnisse des Orientes unterrichten will. „Der Osten“ empfiehlt sich wegen seiner zahlreichen Verbreitung im Oriente auch insbesondere für Insperationen.

„Der Osten“ ist zugleich die billigste politische Wochenschrift, denn er kostet blos:

Für Wien		fl. 5 jährl., fl. 2.50 halbj., fl. 1.25 viertl.
mit Zustellung ins Haus	6	3.—
Für die österr. Königreiche u. Länd.	6	3.—
der mit Postzusendung	6	3.—
Für das Ausland mit Postzusendung	10	5.—

Die Administration des „Osten.“